

PROTOCOL DE PREVENCIÓ

Dels abusos sexuals i altres maltractaments en
l'àmbit de la mentoria social i educativa

AQUEST DOCUMENT S'HA ELABORAT EN COMPLIMENT DE LA LOPIVI (LLEI ORGÀNICA DE PROTECCIÓ INTEGRAL A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA ENFRONT DE LA VIOLÈNCIA) ÉS LA NORMATIVA ESPANYOLA (LLEI ORGÀNICA 8/2021) QUE ESTABLEIX UN MARC D'ACTUACIÓ OBLIGATORI PER A PREVENIR I COMBATRE QUALSEVOL FORMA DE VIOLÈNCIA CONTRA MENORS.

AMB EL FINANÇAMENT I SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Drets Socials
i Inclusió**

Índex

1. PRESENTACIÓ

2. PRÈVIA: CONCEPTES BÀSICS

3. ÀMBIT D'APLICACIÓ

4. PAPER DE L'EQUIP PROFESSIONAL I DEL VOLUNTARIAT EN LA
PROMOCIÓ DEL BON TRACTE

5. CODI DE CONDUCTA

6. ÚS D'IMATGES DE MENORS D'EDAT

7. PREVENCIÓ, DETECCIÓ I ACTUACIÓ

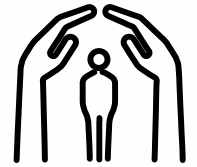
1. PRESENTACIÓ

L'Associació Quilòmetre Zero manifesta, mitjançant aquest Protocol de Salvaguarda i Protecció dels Infants i Adolescents, el seu compromís ferm amb la promoció del bon tracte, la prevenció de qualsevol forma de violència i la garantia dels drets dels infants i adolescents que participen en les activitats desenvolupades per l'entitat.

La protecció dels infants i adolescents constitueix una responsabilitat compartida per totes les persones que formen part de l'associació. Per aquest motiu, aquest protocol estableix els principis, els criteris d'actuació i els procediments que han de guiar la intervenció de professionals, persones voluntàries, col·laboradores i membres dels òrgans de govern davant qualsevol situació que pugui comprometre el benestar, la seguretat o els drets dels menors.

Aquest document s'elabora d'acord amb la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència (LOPVI), així com amb la normativa vigent de Catalunya en matèria de protecció de la infància i l'adolescència.

L'objectiu és crear entorns segurs, inclusius i respectuosos, on els infants i adolescents puguin desenvolupar-se lliurement, participar activament i sentir-se escoltats, protegits i respectats en tot moment.

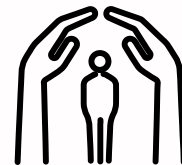
1.1. MENTORIA SOCIAL COM A METODOLOGIA D'ENTITAT

La mentoria és un espai inclusiu on es troben infants, adolescents i joves, de tot tipus de famílies i contextos socials. Aquests comparteixen espais d'interacció amb voluntariat propi de l'entitat, en rol de mentor o mentora, que els influeixen i incideixen en el seu creixement i els ajuden a assolir les seves metes i objectius, facilitant la seva inclusió social.

Les relacions de mentoria són un entorn ideal per al correcte desenvolupament d'un menor, ja que des de l'educació no formal s'aprenen continguts educatius, de convivència i relació; cal reconèixer que es tracta d'un entorn ideal per fomentar la inclusió d'infants, adolescents i joves. Tanmateix, no podem negar els riscos que impliquen aquests tipus de relacions i interaccions per a la victimització infantojuvenil, els maltractaments i/o abusos sexuals.

Cal tenir en compte que es tracta de relacions de tipus vertical, que poden ser utilitzades de forma positiva per establir límits, respecte i donar seguretat als menors, o de forma negativa per incitar a conductes que impliquen un risc.

A la vegada, l'entorn segur que pot oferir un referent adult de confiança a un infant, jove o adolescent el pot permetre verbalitzar situacions de maltractaments i abusos que percep de persones properes. Per tant, és fonamental que els membres de la nostra entitat coneguin com actuar davant la revelació d'una situació d'abusos, i també conèixer el circuit i els recursos als quals pot acudir.

2. PRÈVIA: CONCEPTES BÀSICS

Per facilitar la comprensió d'aquest Protocol, es recullen a continuació alguns conceptes fonamentals que orienten totes les actuacions de l'Associació Quilòmetre Zero en matèria de protecció dels infants i adolescents.

La guarda

És un concepte del dret civil i també de l'àmbit de la protecció, en virtut del qual una persona o institució rep un infant i/o adolescent de manera temporal per voluntat dels titulars de la pàtria potestat i sense dret a representació, esdevé tenedor de l'infant i/o adolescent i es responsabilitza de donar-li assistència i de vetllar pel seu desenvolupament.

Infants i adolescents

Als efectes d'aquest Protocol, s'entén per **infant o adolescent** qualsevol menor de divuit anys, d'acord amb la legislació vigent.

Protecció dels infants i adolescents

La protecció dels infants i adolescents és una responsabilitat compartida per totes les persones vinculades a l'Associació Quilòmetre Zero. Aquesta responsabilitat implica adoptar les mesures necessàries per garantir el seu benestar físic, emocional i social, i també prevenir qualsevol situació que pugui posar en risc la seva integritat o vulnerar els seus drets.

La protecció no es limita a actuar davant d'una situació de risc, sinó que també implica crear entorns segurs, respectuosos i inclusius on els infants i adolescents puguin desenvolupar-se amb confiança i seguretat.

Bon tracte

L'Associació Quilòmetre Zero entén el bon tracte com la base de totes les relacions educatives i comunitàries. El bon tracte implica reconèixer cada infant i adolescent com a subjecte de drets, escoltar-lo, respectar la seva opinió, fomentar la seva participació i garantir que totes les interaccions es desenvolupin des del respecte, l'empatia, la igualtat i la cura.

Promoure el bon tracte significa construir espais on els infants se sentin valorats, protegits i acompanyats en el seu desenvolupament personal i social.

Maltractament físic

S'entén per **maltractament físic** qualsevol acció que provoqui o pugui provocar un dany corporal a un infant o adolescent, de manera intencionada o per una actuació inadequada. Inclou qualsevol ús de la força física que comprometi la seva salut, seguretat o benestar.

Abús sexual

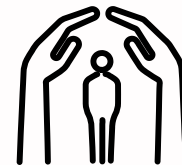
L'abús sexual comprèn qualsevol conducta de naturalesa sexual cap a un infant o adolescent. Pot produir-se amb contacte físic o sense, i inclou també la utilització dels infants per a la producció d'imatges o continguts de caràcter sexual, així com qualsevol forma d'explotació sexual.

Negligència

La negligència consisteix en la manca d'atenció o de resposta adequada a les necessitats bàsiques d'un infant o adolescent, ja siguin físiques, emocionals, educatives, sanitàries o de supervisió, aquesta manca posa en risc el seu desenvolupament o benestar.

Maltractament emocional

El maltractament emocional engloba totes aquelles conductes que afecten negativament l'autoestima, la seguretat o el desenvolupament emocional d'un infant o adolescent. Pot manifestar-se mitjançant insults, humiliacions, amenaces, menyspreu, intimidació, aïllament, manipulació, discriminació o qualsevol altra conducta que generi patiment emocional.

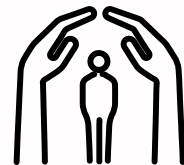
Violència contra els infants i adolescents

S'entén per **violència** qualsevol acció o omissió que ocasioni o pugui ocasionar un perjudici físic, psicològic, emocional o social a un infant o adolescent. Aquesta violència pot produir-se tant en l'àmbit familiar com en el comunitari, educatiu, esportiu o digital, i pot ser exercida per persones adultes o per altres menors.

Violència institucional

La violència institucional es produeix quan una actuació, una omissió, una decisió o una manca de resposta per part d'una organització o dels seus professionals vulnera els drets dels infants i adolescents o dificulta la seva protecció efectiva.

Per aquest motiu, l'Associació Quilòmetre Zero assumeix el compromís de revisar periòdicament els seus procediments, garantir una actuació diligent davant qualsevol situació de risc i promoure una cultura organitzativa basada en la transparència, la responsabilitat i la millora contínua.

3. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest Protocol és d'aplicació obligatòria per a totes les persones que desenvolupen activitats en nom de l'Associació Quilòmetre Zero, independentment de la seva vinculació contractual o voluntària.

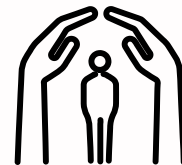
Inclou especialment:

- Personal contractat.
- Persones voluntàries.
- Membres de la Junta Directiva.
- Professionals externs que col·laborin amb l'entitat.
- Persones en pràctiques.
- Col·laboradors puntuals.
- Qualsevol altra persona que participi en activitats organitzades per l'associació.

El Protocol s'aplica a totes les activitats organitzades per l'entitat, tant si es desenvolupen:

- a la seu de l'associació;
- en espais públics;
- durant sortides, colònies o activitats extraordinàries;
- en activitats esportives, educatives o comunitàries;
- en activitats telemàtiques o mitjançant plataformes digitals.

També és aplicable a qualsevol actuació relacionada amb la protecció dels infants encara que els fets hagin tingut lloc fora de les activitats habituals de l'associació, sempre que afectin un menor participant.

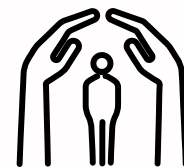

4. PAPER DE L'EQUIP PROFESSIONAL I DEL VOLUNTARIAT EN LA PROMOCIÓ DEL BON TRACTE

La protecció dels infants i adolescents és una responsabilitat compartida per totes les persones que formen part de l'Associació Quilòmetre Zero. Tant l'equip professional com les persones voluntàries tenen un paper essencial en la creació d'entorns segurs, inclusius i respectuosos, on els infants puguin créixer i desenvolupar-se amb confiança.

Totes les persones vinculades a l'entitat han d'actuar d'acord amb els principis d'aquest Protocol, promovent el bon tracte, prevenint qualsevol situació de risc i actuant amb diligència davant qualsevol indicatiu de violència, maltractament o vulneració de drets.

En aquest sentit, l'equip professional i el voluntariat assumeixen les responsabilitats següents:

4.1. ESDEVENIR REFERENTS POSITIVS

Les persones que intervenen en les activitats de l'Associació Quilòmetre Zero han de ser un model de respecte, responsabilitat i convivència.

Això implica:

- Establir relacions basades en la confiança, el respecte mutu i l'escolta activa.
- Fomentar la participació dels infants i adolescents, respectant la seva opinió i els seus ritmes.
- Actuar amb coherència entre els valors que es transmeten i les conductes que es mostren.
- Promoure una convivència basada en la igualtat, la inclusió i la resolució pacífica dels conflictes.

4.2 VETLLAR PER L'INTERÈS SUPERIOR DE L'INFANT

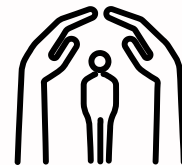
En totes les actuacions prevaldrà l'interès superior de l'infant o adolescent, d'acord amb el que estableix la Convenció sobre els Drets de l'Infant i la LOPIVI.

Per aquest motiu, els professionals i les persones voluntàries hauran de:

- Observar de manera respectuosa el benestar físic i emocional dels participants.
- Detectar possibles indicadors de risc, negligència, violència o vulnerabilitat.
- Fer un seguiment de les absències reiterades o altres canvis significatius de comportament quan puguin ser indicadors d'una situació de risc.
- Garantir que qualsevol actuació es realitzi preservant la dignitat, la intimitat i els drets dels infants.

4.3 ACTUAR DAVANT UNA REVELACIÓ O SOSPIA

Quan un infant o adolescent manifesti una situació de violència, maltractament o qualsevol altra vulneració dels seus drets, la persona que rebí aquesta informació haurà d'actuar amb serenitat i responsabilitat.

En aquests casos és important:

- Escoltar sense interrompre ni jutjar.
- Creure el relat de l'infant o adolescent, evitant qüestionar-lo o minimitzar-ne el contingut.
- Mostrar suport emocional i transmetre seguretat.
- No fer promeses que no es puguin complir, especialment pel que fa a la confidencialitat absoluta.
- Informar immediatament la Delegada de Protecció seguint el procediment establert en aquest Protocol. La Delegada de Protecció de l'edició 2026-2027 és la Norma Burgueño, personal contractat de l'entitat (613 086 020).
- Si la persona mentora no se sent còmoda explicant directament la situació a la Delegada de Protecció, pot comunicar-la a la seva tècnica de mentoria de referència, que s'encarregarà de traslladar la informació a la Delegada seguint el procediment intern establert.

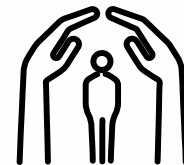
4.4 CONÈIXER I APLICAR EL PROTOCOL DE SALVAGUARDA

Totes les persones que col·laboren amb l'Associació Quilòmetre Zero tenen el deure de conèixer aquest Protocol i actuar d'acord amb els seus principis i procediments.

Això implica:

- Aplicar les mesures preventives establertes.
- Comunicar qualsevol situació de risc, sospita o incidència relacionada amb la protecció d'infants i adolescents.
- Col·laborar amb la Delegada de Protecció quan se'ns requereix comunicació.

La notificació s'haurà de realitzar seguint els circuits interns establerts en aquest Protocol, garantint en tot moment la confidencialitat, la protecció de l'infant i el respecte als drets de totes les persones implicades.

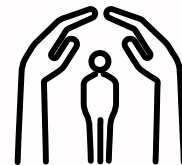
5. CODI DE CONDUCTA

El present Codi de Conducta estableix els principis i les normes de comportament que han de guiar totes les persones vinculades a l'Associació Quilòmetre Zero (equip professional, voluntariat, persones en pràctiques i col·laboradores) en la seva relació amb els infants i adolescents.

Conductes esperades

Totes les persones vinculades a l'Associació Quilòmetre Zero es comprometen a:

- Tractar tots els infants i adolescents amb respecte, igualtat, empatia i sense cap tipus de discriminació.
- Promoure un clima de confiança, participació i bon tracte en totes les activitats.
- Respectar la intimitat, la dignitat i els drets dels infants i adolescents.
- Actuar sempre prioritzant l'interès superior del menor.
- Mantenir una comunicació adequada, respectuosa i coherent amb la funció educativa.
- Informar immediatament la Delegada de Protecció o a la seva tècnica de referència davant qualsevol situació de risc o sospita de maltractament.
- Garantir la confidencialitat de la informació personal dels participants.
- Fer un ús responsable de les imatges i dades personals, sempre amb les autoritzacions corresponents.
- Utilitzar vehicles particulars únicament quan sigui necessari per a l'activitat i sempre amb l'autorització prèvia i expressa de les famílies o representants legals, seguint els protocols interns de l'entitat.

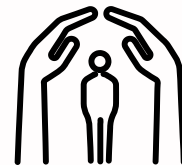
Conductes no permeses

No s'acceptarà cap conducta que pugui posar en risc la seguretat o el benestar dels infants i adolescents. En particular, queda prohibit:

- Exercir qualsevol forma de violència física, psicològica, verbal o sexual.
- Humiliar, ridiculitzar, intimidar, discriminar o amenaçar un infant o adolescent.
- Mantenir relacions inadequades o d'abús de confiança amb qualsevol menor.
- Fer comentaris, insinuacions o conductes de caràcter sexual.
- Compartir dades personals o informació confidencial sense autorització.
- Fer fotografies o enregistraments sense el consentiment corresponent.
- Consumir alcohol o substàncies estupefaents durant les activitats de l'associació o presentar-s'hi sota els seus efectes.
- Traslladar un infant o adolescent en un vehicle sense l'autorització prèvia de la família, excepte en situacions d'emergència degudament justificades.
- Contactar amb els infants o adolescents a través de xarxes socials o canals personals per motius aliens a les activitats de l'associació.
- Ometre o ocultar qualsevol situació de risc o possible vulneració dels drets d'un infant o adolescent.

Incompliment

L'incompliment d'aquest Codi de Conducta podrà comportar l'adopció de mesures disciplinàries per part de l'Associació Quilòmetre Zero i, si escau, la comunicació dels fets a les autoritats competents, d'acord amb la legislació vigent.

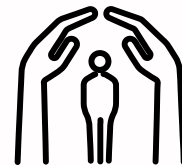

6. ÚS D'IMATGES DE MENORS D'EDAT

L'Associació Quilòmetre Zero garanteix el dret a la imatge, la intimitat i la protecció de dades dels infants i adolescents participants en les seves activitats.

Per aquest motiu, l'ús de fotografies, vídeos o qualsevol altre material audiovisual es regirà pels criteris següents:

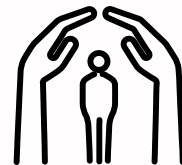
- Les imatges només es captaran quan existeixi l'autorització prèvia i expressa dels pares, mares o representants legals, d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades i drets d'imatge.
- Encara que existeixi aquesta autorització, es respectarà sempre la voluntat de l'infant o adolescent si manifesta que no vol ser fotografiat o gravat.
- Les imatges s'utilitzaran exclusivament per a finalitats educatives, divulgatives o de comunicació institucional de l'Associació Quilòmetre Zero, d'acord amb el consentiment atorgat.
- En cap cas es publicaran imatges que puguin comprometre la dignitat, la seguretat, la privacitat o el benestar dels infants i adolescents.
- Les fotografies i vídeos hauran de mostrar una imatge respectuosa, inclusiva i positiva dels participants, evitant qualsevol contingut estigmatitzador o discriminatori.
- Les imatges obtingudes durant les activitats només podran ser gestionades per les persones autoritzades per l'entitat i s'emmagatzemaran en els espais habilitats per a aquesta finalitat.
- L'Associació Quilòmetre Zero adoptarà les mesures tècniques i organitzatives necessàries per garantir la seguretat, conservació i eliminació adequada del material audiovisual, d'acord amb la normativa vigent.

7. PREVENCIÓ, DETECCIÓ I ACTUACIÓ

Per garantir entorns segurs, l'Associació adopta les mesures següents:

- Totes les persones professionals i voluntàries coneixen aquest Protocol i es comprometen a complir-lo.
- Tot el personal rep informació i formació sobre protecció de la infància i adolescència.
- Es verifica la documentació exigida legalment per treballar amb menors, inclòs el certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals.
- Es designa una **Delegada de Protecció** com a persona de referència per rebre consultes, incidències i activar els protocols corresponents.
- Es promou una cultura de respecte, bon tracte i prevenció en totes les activitats de l'entitat.
- Les activitats es realitzaran en espais segurs i supervisats, adaptats a l'edat i les necessitats dels participants.
- Qualsevol canvi rellevant (horari, ubicació o activitat) es comunicarà a les famílies.
- Les famílies o representants legals han d'estar informats dels acords i del desenvolupament de la mentoria; per aquest motiu, la persona voluntària mantindrà una comunicació regular amb elles.
- Les sortides o activitats extraordinàries requeriran autorització prèvia dels representants legals.

7.1 PRINCIPIS D'ACTUACIÓ

Tota intervenció es regirà pels principis següents:

Interès superior de l'infant

Qualsevol decisió adoptada prioritzarà la protecció i el benestar de l'infant o adolescent.

Confidencialitat

La informació només serà compartida amb les persones que hagin d'intervenir en la gestió del cas. No es permet involucrar a terceres persones que no tenen cap tipus de paper en la intervenció i salvaguarda del menor.

Mínima intervenció necessària

El personal no investigará els fets ni interrogará l'infant. Aquesta funció correspon als serveis competents.

Diligència

Qualsevol sospita o revelació serà comunicada sense demora.

7.2 PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ

Detecció

La persona professional o voluntària escoltarà l'infant amb calma, garantirà la seva seguretat i evitarà influir en el seu relat.

Comunicació interna

La situació es comunicarà immediatament a la Delegada de Protecció i, si escau, a la Direcció de l'entitat.

Valoració

La Delegada de Protecció analitzarà el cas i determinarà les actuacions oportunes, coordinant-se, quan sigui necessari, amb la família, el centre educatiu, Serveis Socials, EAIA, serveis sanitaris o les autoritats competents.

Actuació urgent

Si existeix un risc greu o imminent per a l'infant o adolescent, s'activaran immediatament els serveis d'emergència o de protecció corresponents, sense esperar la valoració interna. Podeu trucar al 112 o a *Infància respon* (116111).

Seguiment

La Delegada de Protecció farà el seguiment del cas i mantindrà la coordinació amb els serveis implicats fins al seu tancament.

7.3 SEGUIMENT I SUPERVISIÓ

L'equip professional supervisarà el compliment d'aquest Protocol i promourà una cultura de prevenció, respecte i bon tracte.

Qualsevol incompliment serà valorat per la Direcció i la Delegada de Protecció, que adoptaran les mesures necessàries per garantir la seguretat dels infants i adolescents.

Delegada de Protecció (2026-2027): Norma Burgueño, personal contractat.

SER IMPORTANT PER ALGÚ IMPORTANT